

Ombudsman, czyli Rzecznik Praw Obywatelskich: czym się zajmuje, a czym nie?

ombudsman
Public Defender of Rights

Funded through ELA Translation
Facility for Information

Wyjaśnimy, w jakich sprawach Rzecznik Praw Obywatelskich może Ci pomóc, a w jakich nie. Opiszemy, do których organów można złożyć skargę. Przedstawimy, jak działa Rzecznik Praw Obywatelskich i co może zrobić, gdy stwierdzi, że urząd popełnił błąd. Dowiesz się, co możesz zrobić przed napisaniem do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także jak do niego napisać.

Broszury informacyjne Rzecznika Praw Obywatelskich można znaleźć na stronie www.ochrance.cz w części [Nie wiem jak postąpić w trudnej sytuacji życiowej](#).

W czym może mi pomóc Rzecznik Praw Obywatelskich? Czym się zajmuje?

Sprawdzamy postępowanie urzędów, jeśli uważasz, że nie traktują Cię właściwie. *Na przykład jeśli nie podoba Ci się sposób postępowania urzędu, nie zgadzasz się z jego decyzją, urząd nie podejmuje działań, mimo że powinien, nie wezwano Cię jako uczestnika postępowania, urzędnik zachowuje się wobec Ciebie niewłaściwie itp.* Więcej informacji w tej ulotce oraz na stronie www.ochrance.cz: [Mam problem z urzędem lub instytucją państwową](#) | [Ubezpieczenia społeczne](#) | [Rodzina, zdrowie i praca](#) | [Przepisy budowlane](#) | [Wymiar sprawiedliwości, migracja, finanse](#) | [Porządek publiczny](#).

Chronimy ludzi przed złym traktowaniem w placówkach (więzieniach, szpitalach, domach seniora, domach dziecka i innych), regularnie je odwiedzając. Szczegóły znajdują się w ulotce [Ochrona osób o ograniczonej wolności](#) oraz na naszej stronie internetowej: [Złe traktowanie osób o ograniczonej wolności](#) lub [Nadzór nad ograniczaniem wolności osobistej](#).

Pomagamy ofiarom dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość, płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, wyznanie, przekonania lub poglądy. Szczegóły w ulotce [Dyskryminacja](#) oraz na naszej stronie internetowej: [Jestem ofiarą dyskryminacji](#) lub [Równe traktowanie i dyskryminacja](#).

Monitorujemy przebieg deportacji cudzoziemców z Czech.

Monitorujemy poszanowanie praw osób z niepełnosprawnościami. Więcej na naszej stronie internetowej: [Borykam się z problemami związanymi z niepełnosprawnością](#) lub [Monitorowanie praw osób z niepełnosprawnościami](#).

Pomagamy obywatelom Unii Europejskiej dyskryminowanym ze względu na przynależność państwową. Więcej informacji w ulotce [Obywatele UE](#) i na naszej stronie internetowej: [Jestem obywatelem Unii Europejskiej](#).

Monitorujemy i egzekwujemy przestrzeganie podstawowych praw i wolności.

W jakich sprawach Rzecznik Praw Obywatelskich nie może mi pomóc?

Nie możemy pomóc Ci w **sporach prywatnych**. Na przykład w sporach:

- z innymi osobami lub firmami, np. sporach między sąsiadami, sporach między pracownikami a pracodawcami lub sporach z firmami (pożyczki, umowy kupna, umowy na dostawę energii, umowy z operatorami telekomunikacyjnymi, umowy ubezpieczeniowe itp.);
- ze podmiotami świadczącymi usługi społeczne lub zdrowotne, na przykład w przypadku sporu z domem seniora lub szpitalem.

Nie możemy rozstrzygać tych sporów, reprezentować Cię ani udzielać porad prawnych.

Nie jesteśmy również w stanie udzielić pomocy w postępowaniu karnym.

Na jakie urzędy lub instytucje mogę złożyć skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich?

Możesz napisać w sprawie większości organów:

- ministerstw
- władz regionalnych
- władz gminnych (urzędów budowlanych, organów ds. wykroczeń, urzędów ds. zarządzania drogami, urzędów ds. działalności gospodarczej, organów ds. ochrony socjalnej i prawnej dzieci)
- administracji ubezpieczeń społecznych
- urzędów pracy
- inspektoratów pracy
- urzędów katastralnych
- organów podatkowych
- domów dziecka i zakładów wychowawczych
- Służby Więziennej Republiki Czeskiej
- **i wielu innych.**

Dlaczego czasami mogę składać skargi na niektóre urzędy, a czasami nie?

Gminy i województwa

Postępowanie urzędów **możemy** sprawdzić, **jeśli działają w imieniu państwa** – decydują o Twoich prawach i obowiązkach (nazywa się to *administracją państwową* lub *przekazanymi kompetencjami*).

Na przykład gdy dany urząd działa jako urząd budowlany, organ ds. ochrony socjalnej i prawnej dzieci, urząd ds. dróg, opiekun prawny itp.

Nie możemy sprawdzić ich postępowania, **jeśli działają samodzielnie** (nazywa się to *samorządnością* lub *samodzielną kompetencją*).

Na przykład przy przydzielaniu mieszkań komunalnych, zatwierdzaniu planów zagospodarowania przestrzennego lub sprzedaży nieruchomości.

Więcej informacji znajduje się w ulotce [Gminy](#).

Możemy ocenić sprawę, **jeśli uważasz, że gmina, województwo lub ich placówki dyskryminowały Cię**. *Na przykład przy przydzielaniu mieszkań komunalnych.* Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Dyskryminacja](#).

Sądy, prokuratura i komornicy sądowi

- **Nie możemy ingerować w postępowania sądowe, śledztwa w sprawie przestępstw** prowadzone przez policję lub prokuraturę ani **w działania komorników sądowych**.
Nie możesz odwołać się od decyzji sądu do Rzecznika Praw Obywatelskich.
Rzecznik Praw Obywatelskich nie może rozpatrywać skarg dotyczących wszczęcia lub braku wszczęcia postępowania karnego ani przebiegu śledztwa w sprawie karnej.
- Rzecznik może rozpatrywać **skargi na sądy i prokuraturę**, gdy same rozpatrują skargi dotyczące **opóźnień w postępowaniu, niewłaściwego zachowania** pracowników sądów i prokuratury lub gdy rozpatrują **wnioski o udzielenie informacji**.
Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Sądy](#).
- Możemy sprawdzić postępowanie **policji**, jeśli zajmowała się wykroczeniem, źle traktowała Cię w areszcie tymczasowym i w podobnych sytuacjach.
Więcej informacji w ulotce [Policja](#).
- Możemy sprawdzić, **jak skarga na komornika sądowego została rozpatrzona przez prezesa sądu lub Ministerstwo Sprawiedliwości**.
Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Egzekucja](#).
- **Na które urzędy nie mogę złożyć skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich?**

Nie możemy zajmować się skargami dotyczącymi:

- parlamentu
- rządu
- prezydenta
- Najwyższego Urzędu Kontroli
- służb wywiadowczych
- Generalnej Inspekcji Służb Bezpieczeństwa
- zagranicznych urzędów.

Jak Rzecznik Praw Obywatelskich ocenia postępowanie i decyzje urzędów?

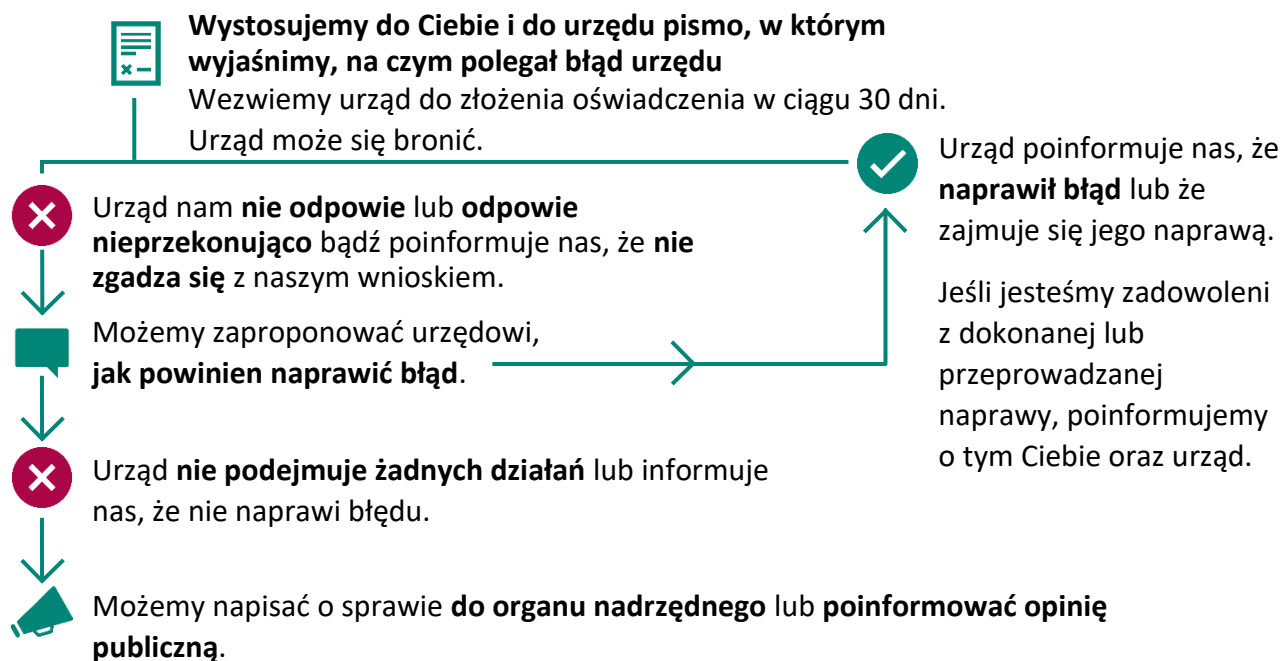
Badamy, czy urząd działał **zgodnie z prawem** (ustawami, rozporządzeniami, orzeczeniami sądowymi itp.) oraz zgodnie z **zasadami „dobrej administracji”**. [Dobra administracja](#) oznacza, że urząd dba o to, aby jego działania nie były nieproporcjonalne, arbitralne, celowe, wymijające ani nieproporcjonalnie długie. Dobra administracja oznacza również na przykład, że urzędnicy nie odmawiają Ci informacji, nie dyskryminują Cię oraz że w dokumentacji nie występują błędy.

Co robi Rzecznik Praw Obywatelskich, gdy wykryje nieprawidłowość?

- **Poprosimy urząd o zmianę** swojej decyzji, postępowania, działania lub zaniechania.
- **Nie możemy podejmować decyzji w imieniu urzędu, nie możemy też zmieniać ani uchylać jego decyzji.** Musi tego dokonać sam urząd lub organ nadrzędny. Nie możemy też karać urzędników, którzy popełnili błędy.

Jak postępuje Rzecznik Praw Obywatelskich, gdy wykryje nieprawidłowość?

Czy muszę coś zrobić, zanim napiszę do Rzecznika Praw Obywatelskich?

Tak. Najpierw należy **zwrócić się osobiście do urzędu**, na który składa się skarga, z **prośbą o rozpatrzenie sprawy lub naprawienie sytuacji**.

Co mam napisać i wysłać do Rzecznika Praw Obywatelskich, aby mógł zająć się moją sprawą?

Napisz do nas, podając następujące informacje:

- **imię, nazwisko i miejsce zamieszkania.** Przydadzą się także **numer telefonu i adres poczty elektronicznej**, które pomagają nam działać jak najszybciej.
- Jeśli jesteś **osobą prawną**, podaj nazwę organizacji, jej siedzibę oraz imię i nazwisko osoby uprawnionej do działania w Twoim imieniu.
- **W związku z jakim urzędem** lub instytucją piszesz? Na kogo chcesz złożyć skargę? (Możesz wskazać, z kim w urzędzie się kontaktowałeś(-aś)).
- **Co się stało? Na co składasz skargę?**
- **Co chcesz osiągnąć?** Jakie rozwiązanie uważasz za najlepsze?
- **Co zrobiłeś(-aś) do tej pory** – jak się broniłeś(-aś)? Jak to się skończyło?

Załącz:

- kopię **decyzji**, jeśli urząd wydał ją w Twojej sprawie; możesz dołączyć **kopie swoich pism do urzędu**, ewentualnie **kopie innych ważnych dokumentów**; jeśli prześlesz oryginały, zwrócimy Ci je;
- **pełnomocnictwo**, jeśli piszesz w imieniu kogoś innego.

A jeśli o czymś zapomnę?

Nie martw się, **jeśli stwierdzimy, że czegoś nam brakuje, poprosimy Cię o dostarczenie potrzebnych dokumentów.**

Kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich nie może zająć się moją sprawą?

Nie możemy zająć się Twoją sprawą, jeśli dotyczy ona:

- **spraw, którymi nie możemy się zająć** (zobacz początek – [czym zajmuje się Rzecznik Praw Obywatelskich](#), a [czym się nie zajmuje](#)),
- **urzędu lub instytucji, których działań nie możemy sprawdzać** ([zobacz powyżej](#) poszczególne urzędy),
- **kogoś innego**, a Ty nie przedłożysz pełnomocnictwa do reprezentowania tej osoby.

Kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich nie musi zajmować się Twoją sprawą?

- **Nie przekazałeś(-aś)** nam ważnych informacji i **nie przestałeś(-aś)** niezbędnych dokumentów, mimo że o to prosiliśmy.
- **Uważamy postępowanie urzędu za prawidłowe** (w takim przypadku wyjaśnimy to w zrozumiałym sposób).
- Minął już **ponad rok** od ostatniego wydarzenia związanego z Twoją sprawą.
- Twoja sprawa jest w toku przed **sądem** lub została już rozstrzygnięta.
- Skontaktowałeś(-aś) się już w tej sprawie z Rzecznikiem Praw Obywatelskich i od tego czasu **nic się nie zmieniło**.

Jak mogę skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich?

Wyślij **pismo**. [Formularz](#) można pobrać i wypełnić na stronie www.ochrance.cz/podejte-stiznost.

Wyślij nam **wiadomość e-mail** na adres podatelna@ochrance.cz.

Wypełnij **formularz online** na stronie www.ochrance.cz → [Online](#).

Wyślij wiadomość na adres naszej **oficjalnej skrzynki elektronicznej** jz5adky.

Odwiądź biuro Rzecznika Praw Obywatelskich pod adresem Údolní 39, Brno, czynne w poniedziałki i środy od 8.00 do 16.00. Spiszemy sprawę razem z Tobą (sprawy nie można rozwiązać od ręki).